

P9_TA(2023)0464

Sytuacja dzieci pozbawionych wolności na świecie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie sytuacji na świecie dzieci pozbawionych wolności (2022/2197(INI))

(C/2024/4168)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka, Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych i Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach dziecka z 20 listopada 1989 r., w szczególności jej art. 37 lit. b) i art. 40 oraz załączone do niej protokoły fakultatywne,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych z 13 grudnia 2006 r. oraz załączony do niej protokół fakultatywny,
- uwzględniając wytyczne ONZ w sprawie opieki zastępczej dla dzieci z 18 grudnia 2009 r.,
- uwzględniając Zbiór zasad mających na celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie aresztowania bądź uwięzienia z 9 grudnia 1988 r.,
- uwzględniając Reguły NZ w dziedzinie ochrony osób nieletnich pozbawionych wolności („reguły hawańskie”) z 14 grudnia 1990 r.,
- uwzględniając Wzorcowe reguły minimalne ONZ dotyczące wymiaru sprawiedliwości wobec nieletnich („reguły pekińskie”) z 29 listopada 1985 r., Wytyczne Narodów Zjednoczonych w sprawie zapobiegania przestępczości nieletnich („wytyczne z Rijadu”) z 14 grudnia 1990 r., Wzorcowe reguły minimalne Narodów Zjednoczonych dotyczące środków o charakterze nieizolacyjnym („reguły tokijskie”) z 14 grudnia 1990 r., Wytyczne dotyczące działań w sprawie dzieci w systemie sądownictwa karnego („wytyczne z Wiednia”) z 21 lipca 1997 r. oraz Wzorcowe reguły minimalne postępowania z więźniami („Reguły Nelsona Mandeli”) z 17 grudnia 2015 r.,
- uwzględniając Wspólny komentarz ogólny nr 4 (2017) Komitetu Ochrony Praw Pracowników Migrujących i Członków ich Rodzin oraz nr 23 (2017) Komitetu Praw Dziecka w sprawie obowiązków państwa dotyczących praw człowieka przysługujących dzieciom w kontekście migracji międzynarodowej w krajach pochodzenia, tranzytu, przeznaczenia i powrotu,
- uwzględniając komentarze ogólne Komitetu Praw Dziecka, w szczególności komentarz ogólny nr 24 (2019) w sprawie praw dzieci w systemie wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich,
- uwzględniając Globalne porozumienie na rzecz bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji z 19 grudnia 2018 r., w szczególności jego cel 13 lit. h), oraz Globalne porozumienie w sprawie uchodźców z 17 grudnia 2018 r.
- uwzględniając światowe badanie ONZ na temat dzieci pozbawionych wolności z 11 lipca 2019 r.,
- uwzględniając rezolucję ONZ pt. „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 25 września 2015 r.,
- uwzględniając sprawozdanie Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju z kwietnia 2021 r. zatytułowane „Leaving No One Behind: Impact of COVID-19 on the Sustainable Development Goals (SDGs)” [„Nie pozostawić nikogo w tyle: wpływ pandemii COVID-19 na cele zrównoważonego rozwoju”],
- uwzględniając strategię na rzecz ochrony dzieci (2021–2030) i plan strategiczny (2022–2025) UNICEF oraz jego agendę „Reimagine Justice for Children” [„Nowa wizja sprawiedliwości względem dzieci”] (2021–2030),
- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 3 ust. 5 i art. 21,

- uwzględniając europejską konwencję praw człowieka, w szczególności jej art. 8,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 14,
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 23 lutego 2022 r. dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz zmieniającej dyrektywę (UE) 2019/1937 (COM(2022)0071),
- uwzględniając zalecenie Komitetu Ministrów Rady Europy CM/Rec(2018)5 dla państw członkowskich dotyczące dzieci rodziców osadzonych w zakładach karnych przyjęte 4 kwietnia 2018 r.,
- uwzględniając Wytyczne UE z 6 marca 2017 r. w sprawie promowania i ochrony praw dziecka,
- uwzględniając zalecenie Rady (UE) 2021/1004 z 14 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia europejskiej gwarancji dla dzieci ⁽¹⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 24 marca 2021 r. zatytułowany „Strategia UE na rzecz praw dziecka” (COM(2021)0142),
- uwzględniając konkluzje Rady z 9 czerwca 2022 r. w sprawie strategii UE na rzecz praw dziecka,
- uwzględniając wspólny komunikat Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 25 marca 2020 r. pt. „Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024” (JOIN(2020)0005),
- uwzględniając Afrykańską kartę praw i dobra dziecka z 11 lipca 1990 r.,
- uwzględniając Kartę Organizacji Państw Amerykańskich z 1948 r., w szczególności jej art. 49,
- uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów z 27 czerwca 1981 r., w szczególności jej art. 17 i 25,
- uwzględniając deklarację Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej w sprawie praw człowieka z 19 listopada 2012 r., w szczególności jej art. 31,
- uwzględniając wspólne oświadczenie OBWE z 4 maja 2023 r. w sprawie sprawozdania sprawozdawców w ramach mechanizmu moskiewskiego OBWE dotyczącego przymusowego przemieszczania lub deportacji ukraińskich dzieci,
- uwzględniając roczne sprawozdanie sekretarza generalnego ONZ z 5 czerwca 2023 r. w sprawie dzieci w konfliktach zbrojnych,
- uwzględniając swoją rezolucję z 26 listopada 2019 r. w sprawie praw dziecka z okazji 30. rocznicy przyjęcia Konwencji ONZ o prawach dziecka ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 11 marca 2021 r. w sprawie praw dziecka w świetle strategii UE na rzecz praw dziecka ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 3 maja 2022 r. W kierunku unijnej strategii wspierania edukacji dzieci na świecie: łagodzenie skutków pandemii COVID-19 ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 7 kwietnia 2022 r. w sprawie ochrony w UE dzieci i młodzieży uciekających przed wojną w Ukrainie ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 223 z 22.6.2021, s. 14.

⁽²⁾ Dz.U. C 232 z 16.6.2021, s. 2.

⁽³⁾ Dz.U. C 474 z 24.11.2021, s. 146.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 465 z 6.12.2022, s. 44.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 434 z 15.11.2022, s. 50.

- uwzględniając swoją rezolucję z 15 września 2022 r. w sprawie łamania praw człowieka w związku z przymusową wywózką cywilów ukraińskich i przymusową adopcją dzieci ukraińskich w Rosji ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 15 czerwca 2023 r. w sprawie torturowania i ścigania przez Federację Rosyjską ukraińskich nastolatków Tihrana Ohannisiana i Mykyty Chanhanowa ⁽⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie poszanowania praw człowieka w Sinciangu, w tym ujawnionych dokumentów z obozów reedukacyjnych w tym regionie ⁽⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 3 maja 2022 r. w sprawie prześladowania mniejszości z powodu przekonań lub religii ⁽⁹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 maja 2022 r. w sprawie zwalczania bezkarności za zbrodnie wojenne w Ukrainie ⁽¹⁰⁾,
- uwzględniając rezolucję Rady Europy CM/Res(2023)3 ustanawiającą rozszerzone porozumienie częściowe w sprawie rejestru szkód spowodowanych agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy,
- uwzględniając deklarację Rady Europy z Reykjavíku zatytułowaną „Zjednoczeni wokół naszych wartości”, przyjętą na czwartym szczycie szefów państw i rządów w dniach 16–17 maja 2023 r.,
- uwzględniając art. 54 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0371/2023),
- A. mając na uwadze, że w myśl art. 1 konwencji ONZ o prawach dziecka za dziecko uznaje się każdą istotę ludzką w wieku poniżej osiemnastu lat, chyba że zgodnie z prawem odnoszącym się do dziecka uzyska ono wcześniej pełnoletność; mając na uwadze, że dziecko jest przede wszystkim dzieckiem, niezależnie od jego pochodzenia etnicznego, płci, obywatelstwa, religii, pochodzenia ekonomiczno-społecznego, umiejętności, statusu migracyjnego, miejsca zamieszkania czy niepełnosprawności; mając na uwadze, że każde dziecko potrzebuje specjalnej ochrony oraz że należą mu się wszystkie prawa zapisane w Konwencji ONZ o prawach dziecka;
- B. mając na uwadze, że pozbawieniem wolności jest każda forma zatrzymania, przetrzymywania wbrew woli, uwięzienia bądź umieszczenia dziecka w publicznym lub prywatnym ośrodku izolacyjnym, którego dziecko nie może w dowolnej chwili opuścić, na mocy nakazu lub faktycznego działania organu sądowego, administracyjnego lub innego organu publicznego bądź organizacji przestępczej lub terrorystycznej;
- C. mając na uwadze, że dolna granica wieku odpowiedzialności karnej różni się w poszczególnych państwach; mając na uwadze, że w światowym badaniu ONZ na temat dzieci pozbawionych wolności zaleca się, aby minimalny wiek odpowiedzialności karnej wynosił co najmniej 14 lat; mając na uwadze, że w komentarzu ogólnym nr 10 do Konwencji o prawach dziecka Komitet Praw Dziecka zalecił, aby minimalny wiek odpowiedzialności karnej nie był niższy niż 12 lat;
- D. mając na uwadze, że arbitralne pozbawienie wolności jest zabronione, każde aresztowanie i zatrzymanie człowieka nie może być wyraźnie nieproporcjonalne, niesprawiedliwe lub nieprzewidywalne, a konkretny sposób aresztowania nie może mieć charakteru dyskryminującego;
- E. mając na uwadze, że gdy władze państwowe postanawiają o pozbawieniu wolności dzieci, mają one obowiązek pozytywny zapewnienia tym dzieciom możliwości korzystania z praw zawartych w Konwencji ONZ o prawach dziecka; mając na uwadze, że art. 10 ust. 1 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych stanowi, że każda osoba pozbawiona wolności musi być traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka;
- F. mając na uwadze, że do „dzieci pozbawionych wolności” zalicza się dzieci pozbawione wolności w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości, z powodów związanych z migracją, przebywające w placówkach, w tym w placówkach dla dzieci z niepełnosprawnościami, w zakładzie karnym z osobami rzeczywicie sprawującymi nad nimi pieczę, w kontekście konfliktów zbrojnych oraz ze względów bezpieczeństwa narodowego; mając na uwadze, że zgoda rodziców lub dziecka nie przesądza o tym, czy dziecko zostaje pozbawione wolności, czy też nie;

⁽⁶⁾ Dz.U. C 125 z 5.4.2023, s. 67.

⁽⁷⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0240.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 493 z 27.12.2022, s. 96.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 465 z 6.12.2022, s. 33.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 479 z 16.12.2022, s. 68.

- G. mając na uwadze, że zgodnie z art. 37 lit. b) Konwencji ONZ o prawach dziecka pozbawienie wolności dzieci powinno być stosowane jedynie jako środek ostateczny i na możliwie najkrótszy czas, ograniczać się do wyjątkowych przypadków i podlegać kontroli; mając na uwadze, że chociaż komentarz ogólny nr 24 Komitetu Praw Dziecka stanowi, że wyjątki powinny dotyczyć wyłącznie kwestii rzeczywistego zdrowia i bezpieczeństwa publicznego, z doświadczeń zdobytych podczas pandemii COVID-19 wynika, że wyjątki te mogły być nadużywane;
- H. mając na uwadze, że według światowego badania ONZ na temat dzieci pozbawionych wolności pozbawianie dzieci wolności oznacza narażanie ich na formę przemocy strukturalnej; mając na uwadze, że w Agendzie 2030 państwa zobowiązały się do położenia kresu wszelkim formom przemocy wobec dzieci;
- I. mając na uwadze, że pozbawienie wolności dzieci będące karą m.in. za ich orientację seksualną lub tożsamość płciową, lub jako zbrodnia honorowa nigdy nie spełnia wysokiej normy środka ostatecznego zgodnie z art. 37 lit. b) Konwencji o prawach dziecka i nigdy nie leży w najlepszym interesie dziecka;
- J. mając na uwadze, że określenie „dzieci pozbawione wolności w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości” odnosi się do dzieci zatrzymanych przez policję, tymczasowo aresztowanych i skazanych;
- K. mając na uwadze, że określenie „dzieci mieszkające w zakładach karnych z osobami rzeczywiście sprawującymi nad nimi pieczę” odnosi się do dzieci, które mieszkają z zatrzymaną lub uwięzioną osobą rzeczywiście sprawującą nad nimi pieczę i które są w rzeczywistości pozbawione wolności;
- L. mając na uwadze, że określenie „dzieci pozbawione wolności z powodów związanych z migracją” odnosi się do każdej sytuacji, w której dziecko jest pozbawione wolności z powodów związanych ze statusem migracyjnym jego lub jego rodziców, niezależnie od określenia i wskazanego powodu pozbawienia dziecka wolności lub nazwy ośrodka lub miejsca, w którym dziecko jest pozbawione wolności; mając na uwadze, że dzieci bez opieki i odseparowane od rodziców nie powinny być pozbawiane wolności, a zatrzymanie nie może być uzasadnione wyłącznie faktem, że dziecko jest bez opieki lub odseparowane od rodziców, lub jego statusem migracyjnym lub statusem rezydenta bądź brakiem takiego statusu;
- M. mając na uwadze, że zgodnie z kilkoma sprawozdaniami, zwłaszcza zgodnie z dokumentem roboczym poświęconym alternatywnym środkom wobec przetrzymywania dzieci migrujących z lutego 2019 r., przepisy dotyczące zatrzymywania dzieci (jako „środek ostateczny”) określone w Konwencji o prawach dziecka nie mają zastosowania do postępowań imigracyjnych, a zatem nie mogą być stosowane jako uzasadnienie zatrzymywania dzieci w związku z imigracją; mając na uwadze, że w tym kontekście szczególnie narażone są dzieci bez opieki lub odseparowane od rodziców; mając na uwadze, że w światowym badaniu ONZ na temat dzieci pozbawionych wolności zaleca się zakaz pozbawiania dzieci wolności w związku z migracją we wszystkich przypadkach;
- N. mając na uwadze, że dzieci nie powinny być zatrzymywane ze względów migracyjnych; mając na uwadze, że dzieci nie powinny przebywać w zamkniętych ośrodkach migracyjnych bez możliwości ich opuszczenia, ponieważ migracja nie jest przestępstwem, tak więc nie ma uzasadnienia stosowanie środków takich jak w przypadku osób, które popełniły przestępstwo; mając na uwadze, że zgodnie ze światowym badaniem ONZ na temat dzieci pozbawionych wolności „niezależnie od warunków przetrzymywania pozbawienie wolności z powodów związanych z migracją jest szkodliwe dla zdrowia fizycznego i psychicznego dzieci oraz naraża je na ryzyko znęcania się nad nimi i wykorzystywania seksualnego”;
- O. mając na uwadze, że niektóre kraje instrumentalnie wykorzystują migrację przeciwko UE ze względu na swoje interesy polityczne, wyzyskując sytuację humanitarną, a szczególnie krzywdząc dzieci;
- P. mając na uwadze, że określenie „dzieci pozbawione wolności przebywające w placówkach” odnosi się do dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami, które są odseparowane od swoich rodzin i pozbawione wolności i przebywają w placówkach, i które z różnych powodów nie mogą ich w dowolnej chwili opuścić;
- Q. mając na uwadze, że określenie „dzieci pozbawione wolności w kontekście konfliktów zbrojnych” odnosi się do dzieci werbowanych lub zmuszanych przez siły zbrojne i ugrupowania zbrojne do służby jako bojownicy, strażnicy, szpiedzi, wysłannicy, kucharze i w innych rolach, w tym do celów wykorzystywania seksualnego; mając na uwadze, że ugrupowania zbrojne i organizacje terrorystyczne rekrutują dzieci jako członków swoich organizacji, pozbawiając je wolności z myślą o ideologicznym przygotowaniu w celu wyrobienia w nich spójnych i jednolitych poglądów politycznych; mając na uwadze, że organizacje te poszukują bardzo małych dzieci i wykorzystują je do walki na pierwszej linii frontu;
- R. mając na uwadze, że art. 38 Konwencji o prawach dziecka oraz Protokół dodatkowy do konwencji genewskich zobowiązują państwa i grupy zbrojne do powstrzymania się od werbowania dzieci poniżej 15 roku życia do swoich sił zbrojnych i zagwarantowania, że nie będą brały one udziału w działaniach wojennych; mając na uwadze, że prawo dotyczące praw człowieka określa 18 lat jako minimalny prawnie dopuszczalny wiek werbowania do udziału w konfliktach zbrojnych; mając na uwadze, że zgodnie ze statutem rzymskim werbowanie dzieci w wieku poniżej 15 lat przez państwa lub grupy zbrojne jest uznawane za zbrodnię wojenną;

- S. mając na uwadze, że w wielu krajach na całym świecie w dalszym ciągu wykonuje się egzekucje na więźniach za przestępstwa, które rzekomo popełnili w wieku poniżej 18 lat;
- T. mając na uwadze, że określenie „dzieci pozbawione wolności ze względów bezpieczeństwa narodowego” odnosi się do dzieci werbowanych przez terrorystów lub ugrupowania zbrojne lub dzieci, które zostały oskarżone na mocy przepisów dotyczących bezpieczeństwa narodowego za korzystanie z prawa do zgromadzania się i zrzeszania się, na przykład podczas demonstracji; mając na uwadze, że zgodnie ze światowym badaniem ONZ na temat dzieci pozbawionych wolności zdecydowana większość państw przyjęła nowe przepisy antyterrorystyczne lub zmieniła obowiązujące przepisy krajowe, często rozszerzając ich zakres w sposób niekorzystny dla dzieci; mając na uwadze, że środki te narażają dzieci na zwiększone ryzyko pozbawienia wolności za domniemane przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu narodowemu; mając na uwadze, że niektóre wywiady i siły bezpieczeństwa dopuściły się rzekomo przerażających aktów tortur, w tym gwałtów i innej przemocy seksualnej, wobec protestujących dzieci pozbawionych wolności, aby je ukarać i upokorzyć oraz stłumić ich zaangażowanie w protesty;
- U. mając na uwadze, że dziecko będące w konflikcie z prawem to każde dziecko, które ma kontakt z organami ścigania, ponieważ zarzuca mu się naruszenie prawa karnego, zostało ono oskarżone o takie naruszenie lub uznano, że dopuściło się ono takiego naruszenia;
- V. mając na uwadze, że system wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich obejmuje ustawodawstwo, normy, standardy, wytyczne, strategie polityczne, procedury, mechanizmy, przepisy, placówki i organy mające zastosowanie w szczególności do dzieci będących w konflikcie z prawem, które osiągnęły lub przekroczyły minimalny wiek odpowiedzialności karnej;
- W. mając na uwadze, że dzieci, które nie osiągnęły minimalnego wieku odpowiedzialności karnej w czasie popełnienia przestępstwa, nie mogą zostać pociągnięte do odpowiedzialności w postępowaniu karnym; mając na uwadze, że dzieci, które osiągnęły lub przekroczyły minimalny wiek odpowiedzialności karnej w czasie popełnienia przestępstwa, ale mają mniej niż 18 lat, mogą zostać formalnie oskarżone i poddane postępowaniu w ramach wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich, w tym pozbawione wolności, przy pełnej zgodności z Konwencją o prawach dziecka;
- X. mając na uwadze, że dzieci mają do czynienia z systemami wymiaru sprawiedliwości z wielu powodów – jako ofiary lub osoby pozostałe przy życiu, jako świadkowie, oskarżeni o popełnienie przestępstwa, jako zainteresowane strony lub ze względu na konieczność przeprowadzenia interwencji mającej na celu zapewnienie im właściwej opieki, ochrony, zdrowia lub dobrostanu;
- Y. mając na uwadze, że dostęp dzieci do wymiaru sprawiedliwości obejmuje wszystkie postępowania sądowe i administracyjne dotyczące dzieci, w tym zwyczajowe i religijne mechanizmy wymiaru sprawiedliwości, alternatywne metody rozwiązywania sporów i mechanizmy quasi-sądowe, i ma zastosowanie do prawa konstytucyjnego, karnego, cywilnego, publicznego, prywatnego, administracyjnego i wojskowego na poziomie krajowym i międzynarodowym;
- Z. mając na uwadze, że najlepszy interes dziecka musi być nadrzędną kwestią przy podejmowaniu wszelkich decyzji dotyczących dziecka, w tym decyzji o pozbawieniu dziecka wolności osobistej, a jednocześnie nigdy nie można lekceważyć karnych skutków czynów popełnionych przez dziecko; mając na uwadze, że zasada najlepszego interesu dziecka musi być oceniana przez właściwe organy i wymaga, aby reintegracja dzieci, które popełniły przestępstwo, była priorytetem; mając na uwadze, że oznacza to, iż dzieci powinny być wspierane, aby mogły pełnić konstruktywną rolę w społeczeństwie;
- AA. mając na uwadze, że prawo do edukacji jest podstawowym prawem człowieka; mając na uwadze, że szacuje się, iż na całym świecie 244 mln dzieci i młodzieży nadal nie uczęszcza do szkoły z powodów społecznych, ekonomicznych i kulturowych; mając na uwadze, że dziewczynki częściej niż chłopcy są pozbawione dostępu do edukacji, szczególnie w krajach rozwijających się, co w znacznym stopniu ogranicza ich wolność i szansę na równy start w dorosłość;
- AB. mając na uwadze, że dostęp do wymiaru sprawiedliwości wymaga prawnego wzmocnienia pozycji każdego dziecka i musi uwzględniać jego wiek, dojrzałość i rozwijające się zdolności;
- AC. mając na uwadze, że postępowanie w trybie pozasądowym jest warunkowym odstępstwem od formalnego postępowania sądowego wobec dzieci będących w konflikcie z prawem na rzecz innego sposobu rozwiązania sprawy, który w wielu przypadkach umożliwia rozpatrzenie sprawy przez organy pozasądowe, co pozwala uniknąć negatywnych skutków formalnego postępowania sądowego, takich jak piętno bycia osobą skazaną i wpisaną do rejestru karnego, pod warunkiem pełnego poszanowania praw człowieka i gwarancji prawnych;
- AD. mając na uwadze, że opublikowane w lipcu 2019 r. światowe badanie ONZ na temat dzieci pozbawionych wolności jest godne pochwały i stanowi kamień milowy w eliminowaniu niewidoczności i przewyżnianiu wrażliwości, stygmatyzacji i wykluczenia społecznego dzieci pozbawionych wolności;
- AE. mając na uwadze, że zgodnie z owym światowym badaniem ONZ ponad 7 mln dzieci ⁽¹¹⁾ na całym świecie jest pozbawionych wolności;

⁽¹¹⁾ Wszystkie podane powyżej dane pochodzą ze światowego badania ONZ na temat dzieci pozbawionych wolności.

- AF. mając na uwadze, że zgodnie ze światowym badaniem ONZ około 94 % wszystkich dzieci pozbawionych wolności to chłopcy, a 6 % to dziewczynki, a około 5,4 mln dzieci jest umieszczonych w placówkach, które z natury są szkodliwe dla dzieci i ich rozwoju; mając na uwadze, że około 1,4 mln dzieci jest pozbawionych wolności poprzez zatrzymanie przez policję, tymczasowe aresztowanie i przebywanie w zakładach karnych;
- AG. mając na uwadze, że co najmniej 330 000 dzieci zostało zatrzymanych z powodów związanych z migracją, bez opieki albo z rodzinami; mając na uwadze, że co najmniej 19 000 dzieci mieszka z osobami rzeczywiście sprawującymi nad nimi pieczę, niemal wyłącznie matkami, w zakładzie karnym;
- AH. mając na uwadze, że 35 000 dzieci jest obecnie zatrzymanych w kontekście konfliktów zbrojnych, a co najmniej dziesiątki tysięcy jest przymusowo deportowanych, odseparowanych od rodzin lub adoptowanych; mając na uwadze, że tylko w 2022 r. 2 496 dzieci zostało pozbawionych wolności ze względu na ich faktyczne lub domniemane powiązania ze stronami konfliktu, w tym z ugrupowaniami zbrojnymi i organizacjami terrorystycznymi; mając na uwadze, że co najmniej 1 500 dzieci jest obecnie zatrzymanych ze względów bezpieczeństwa narodowego w państwach, na których terytorium nie trwa konflikt, w tym za działania takie jak demonstracje pokojowe, wyrażanie opinii politycznych w internecie, przynależność do zakazanych grup politycznych i działalność gangów; mając na uwadze, że spośród państw znajdujących się w sytuacjach konfliktu, w których zgodnie ze światowym badaniem ONZ odnotowano najwyższe wskaźniki zatrzymywania dzieci, niektórym udało się w znacznym stopniu ograniczyć liczbę zatrzymanych dzieci, podczas gdy w innych przypadkach liczba zatrzymanych dzieci tylko wzrosła; mając na uwadze, że w sytuacjach konfliktu zbrojnego dzieci są rodzone przez matki, które walczą na froncie i pozostają w obozach dla więźniów; mając na uwadze, że według UNICEF na początku 2020 r. około 160 mln dzieci pracowało;
- AI. mając na uwadze, że władze rosyjskie nadal biorą na cel i represjonują ukraińskie dzieci; mając na uwadze, że według ukraińskiej platformy „Dzieci wojny” w wyniku rosyjskiej inwazji zginęło co najmniej 488 ukraińskich dzieci, co najmniej 1 016 odniosło rany, około 19 500 zostało deportowanych do Rosji, a 3 924 zgłoszono jako zaginione;
- AJ. mając na uwadze, że pozbawienie dzieci wolności ze względu na wyrażanie swoich przekonań i poglądów politycznych lub za udział w demonstracjach i wiecach to pogwałcenie prawa do wyrażania opinii, do czego każde dziecko ma prawo zgodnie z art. 12 i 13 Konwencji ONZ o prawach dziecka; mając na uwadze, że dzieci zatrzymane ze względów politycznych są często traktowane jak dorośli, a nawet przebywają w tych samych zakładach karnych co dorośli i poddawane są tym samym regulaminom i procedurom;
- AK. mając na uwadze, że niezliczona liczba dzieci umieszczana jest w nieludzkich warunkach i w placówkach dla dorosłych, co stanowi wyraźne naruszenie ich praw człowieka; mając na uwadze, że zatrzymywanie odbywa się w warunkach przeludnienia, braku oddzielenia dzieci od dorosłych lub dziewcząt od chłopców, systemowego naruszania prywatności, braku wsparcia psychospołecznego dla dzieci i młodzieży, w tym kontaktu z rodziną i światem zewnętrznym, oraz niewystarczającego dostępu do edukacji, opieki zdrowotnej, działalności rekreacyjnej i kulturalnej; mając na uwadze, że dzieci pozbawione wolności są ofiarami dalszych naruszeń praw człowieka, takich jak przemoc, gwałt i napaść na tle seksualnym, a także aktów tortur i okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania lub karania;
- AL. mając na uwadze, że w komentarzu ogólnym nr 24 Komitetu Praw Dziecka stwierdzono, że niektóre dzieci z niepełnosprawnościami nie powinny być objęte systemem wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich, nawet jeśli osiągnęły minimalny wiek odpowiedzialności karnej; mając na uwadze, że art. 14 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych stanowi, że niepełnosprawność w żadnym wypadku nie może uzasadniać pozbawienia wolności; mając na uwadze, że w komentarzu ogólnym nr 24 Komitetu Praw Dziecka stwierdzono, że dzieciom z niepełnosprawnościami należy zapewnić odpowiednie udogodnienia, które mogą obejmować fizyczny dostęp do sądu i innych budynków, wsparcie dla dzieci z niepełnosprawnościami psychospołecznymi, pomoc w porozumiewaniu się i czytaniu dokumentów; mając na uwadze, że dzieci z niepełnosprawnościami przebywające w placówkach są nadmiernie reprezentowane i doświadczają form pozbawienia wolności związanych z niepełnosprawnością, a także są bardziej narażone na wykorzystywanie, przemoc, znęcanie się, tortury i inne formy niewłaściwego traktowania; mając na uwadze, że od 50 do 75 % dzieci, które mają kontakt z systemem wymiaru sprawiedliwości, doświadczyło już pewnej formy zaburzeń psychicznych, znęcania się lub zaniedbania; mając na uwadze, że pozbawienie wolności zwykle powoduje lub nasila problemy ze zdrowiem psychicznym i zaburzenia poznawcze;
- AM. mając na uwadze, że dzieci z niepełnosprawnością mają szczególne prawa i potrzeby, nie powinny przebywać w ośrodkach zamkniętych i należy stworzyć im warunki do samodzielnego funkcjonowania poprzez wsparcie osób trzecich takich jak osobiści opiekunowie;
- AN. mając na uwadze, że zgodnie ze światowym badaniem ONZ dzieci z ubogich środowisk ekonomicznych, dzieci z niepełnosprawnościami, dzieci ze środowisk migracyjnych lub należące do społeczności LGBTIQ+ są nadmiernie reprezentowane wśród zatrzymanych dzieci na całym świecie;

- AO. mając na uwadze, że zgodnie ze światowym badaniem ONZ dzieci są również celem aresztowań i zatrzymań ze względu na ich religię, pochodzenie etniczne, tożsamość plemienną lub miejsce pochodzenia; mając na uwadze, że w niektórych krajach udokumentowano również przypadki pozbawienia wolności w postaci przymusowego małżeństwa, uprowadzenia i przymusowego poboru do bojówek i gangów przestępczych, czego podstawę stanowią napięcia etniczne i religijne oraz uprzedzenia wobec mniejszości religijnych i wyznaniowych w społeczeństwie; mając na uwadze, że ugrupowania zbrojne i organizacje terrorystyczne, a także niektóre państwa obierają sobie za cel dzieci z mniejszości religijnych i etnicznych oraz uprowadzają tysiące kobiet, dziewcząt i chłopców, aby wiele z tych osób poddać systematycznej przemocy seksualnej i gwałtom, przymusowym małżeństwom i przymusowym aborcjom;
- AP. mając na uwadze, że w obrębie niektórych tradycji dziewczęta są szczególnie zagrożone zbrodniami honorowymi, co pozbawia je wolności oraz skutkuje morderstwami i zabójstwami honorowymi; mając na uwadze, że 12 mln dziewcząt jest wydawanych za mąż przed ukończeniem 18 roku życia; mając na uwadze, że przymusowe małżeństwo jest kolejną formą pozbawiania wolności niezależnie od wieku i od tego, jak prawo krajowe określa wiek pełnoletności; mając na uwadze, że dzieci LGBTIQ+ przebywające w rodzinnym areszcie domowym, które są zmuszane do poddania się terapii konwersyjnej, są również pozbawione wolności;
- AQ. mając na uwadze, że według UNICEF w okresie od marca 2020 r. do października 2021 r. ponad 45 000 dzieci na całym świecie zostało zwolnionych z miejsc zatrzymania w co najmniej 84 państwach w ramach środków związanych z COVID-19 służących przeciwdziałaniu zakażeniu, co dowodzi zarówno, że zakończenie zatrzymania jest możliwe, jak i że państwa, które nie stosują zatrzymania, są lepiej przygotowane do radzenia sobie z niektórymi aspektami związanymi ze stanem zagrożenia zdrowia publicznego;
- AR. mając na uwadze, że UE odgrywa już wiodącą rolę w ochronie i wspieraniu dzieci na całym świecie, zwiększając dostęp do edukacji, usług i opieki zdrowotnej oraz chroniąc je przed wszelkimi formami przemocy, znęcania się i zaniedbywania, w tym w kontekście humanitarnym;
1. przypomina, że dzieciństwo jest tym etapem życia, w którym dzieci rozwijają swoją osobowość, relacje emocjonalne z innymi, umiejętności społeczne i edukacyjne oraz kompetencje społeczne, i podkreśla w związku z tym, że pozbawienie dzieci wolności pozbawia je również dzieciństwa i przyszłości; podkreśla prawo dzieci do swobodnego dostępu do edukacji i zajęć związanych z dobrostanem, co jest najlepszym sposobem ograniczenia skutków ubóstwa i zapewnienia lepszej przyszłości dla nich oraz ich rodzin i społeczności; wzywa właściwe instytucje do zagwarantowania, że prawo to będzie skutecznie stosowane;
  2. przypomina, że Komitet ONZ ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami uznał instytucjonalizację za formę arbitralnego pozbawienia wolności; uznaje, że chociaż nie istnieje powszechnie przyjęta definicja placówek, są one z natury szkodliwe dla rozwoju dzieci i ich przywiązania psychospołecznego z powodu takich cech jak depersonalizacja, sztywne procedury, brak indywidualnego wsparcia lub osobistego traktowania oraz brak kontroli mieszkańców nad ich życiem i decyzjami, które ich dotyczą;
  3. podkreśla, że pozbawienie wolności może samo w sobie stanowić formę tortur lub okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania lub karania dzieci, co stanowi naruszenie prawa międzynarodowego, jest wyraźnie zabronione w art. 37 lit. a) Konwencji o prawach dziecka lub może skutkować naruszeniem prawa dziecka do życia i rozwoju zapisanego w art. 6 Konwencji o prawach dziecka; pilnie apeluje o to, aby krajowe ramy prawne zakazywały wszelkich form tortur oraz okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania lub karania, a także przewidywały kary za takie czyny; apeluje o uchylenie przepisów i zaprzestanie praktyk, które w dalszym ciągu dopuszczają karę dożywotniego pozbawienia wolności dzieci i stosowanie kar cielesnych pomimo ich bezwzględnego zakazu na podstawie art. 37 lit. a) Konwencji o prawach dziecka; przypomina, że nakładanie kary śmierci na osobę, która w chwili popełnienia przestępstwa była dzieckiem, jest zabronione przez międzynarodowe prawo dotyczące praw człowieka; pilnie wzywa do wprowadzenia w krajowych ramach prawnych całkowitego zakazu stosowania kary śmierci wobec nieletnich przestępców;
  4. przypomina, że dzieci w wieku poniżej 18 lat nie powinny w żadnym wypadku być werbowane przez ugrupowania zbrojne lub osoby z nimi związane ani uczestniczyć w działaniach wojennych;
  5. zauważa, że według UNICEF środki związane z COVID-19 dowiodły, że gdy istnieje ku temu wyraźne i przekonujące uzasadnienie, w tym przypadku stan zagrożenia zdrowia publicznego, państwa mogą działać szybko na rzecz ochrony zagrożonych grup społecznych, takich jak osoby przebywające w zamkniętych pomieszczeniach, a także, że postępowanie w trybie pozasądowym i inne środki obejmujące rozwiązania alternatywne wobec zatrzymania mogą być stosowane bezpośrednio w odniesieniu do dzieci; wzywa do poprawy możliwości odwiedzania dzieci przez rodziców, rodziny lub opiekunów oraz spędzania czasu z dziećmi, jeżeli leży to w najlepiej rozumianym interesie dziecka;

6. ubolewa z powodu przetrzymywania dzieci; uważa, że społeczność międzynarodowa powinna podwoić swoje starania na rzecz wyeliminowania do 2030 r. zatrzymywania dzieci dzięki stosowaniu i wyraźnemu uznaniu prawnemu postępowania w trybie pozasądowym, a także rozważyć nieizolacyjne środki alternatywne i środki z zakresu sprawiedliwości naprawczej, zwłaszcza że istnieją niepodważalne dowody na to, iż pozbawianie wolności jest szkodliwe dla dobrostanu dzieci jest nadużywane;

7. podkreśla, że osoby lub organizacje, które poinstruowały lub wyszkoliły dziecko do popełnienia przestępstwa, muszą zostać ukarane i pociągnięte do odpowiedzialności stosownie do wyrządzonych szkód;

8. podkreśla, że pozbawianie dziecka wolności nigdy nie powinno być uznawane za środek doprowadzenia do resocjalizacji lub reintegracji społecznej zgodnie z wymogami prawa międzynarodowego; w związku z tym wzywa Komisję i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych do zachęcania partnerów z państw trzecich do stosowania się do zalecenia zawartego w globalnym badaniu ONZ i dotyczącego minimalnego wieku odpowiedzialności karnej; wzywa państwa trzecie, aby nie obniżały minimalnego wieku odpowiedzialności karnej i depenalizowały niejasne pojęcia, takie jak „niemoralne” lub „kłopotliwe” zachowanie dzieci;

9. zauważa, że brak jest kompleksowych, aktualnych i zdezagregowanych danych na temat liczby dzieci, które są obecnie pozbawione wolności na świecie, szczególnie w kontekście migracji, placówek, bezpieczeństwa narodowego i konfliktów zbrojnych; podkreśla konieczność opracowania i prowadzenia międzynarodowej bazy danych na ten temat; podkreśla, że w stosownych przypadkach liczby te należy rozbić na kategorie przestępczości i przyczyny pozbawiania wolności;

10. apeluje o opracowanie skutecznego systemu niezależnego monitorowania wszystkich miejsc przetrzymywania dzieci i zapewnienie publicznego udostępniania wyników wizyt monitorujących; podkreśla kluczową rolę dziennikarzy oraz organizacji pozarządowych w przekazywaniu informacji na temat liczby i sytuacji dzieci pozbawionych wolności szczególnie w krajach ogarniętych konfliktem lub w których współpraca z rządem w tym zakresie jest utrudniona lub niemożliwa;

11. wzywa zatem instytucje Unii i państwa członkowskie do przyjęcia przywództwa i rozpoczęcia ogólnoświatowej kampanii na rzecz zmniejszenia liczby dzieci przetrzymywanych w miejscach zatrzymania, w tym poprzez ustanowienie mechanizmu ONZ na potrzeby działań następczych w celu zapewnienia pełnego wdrożenia zaleceń sformułowanych w światowym badaniu ONZ, tak aby mógł on przyczynić się do skutecznego uwolnienia zatrzymanych dzieci; wzywa Komisję i ESDZ do aktywnego wspierania, w tym poprzez finansowanie, w stosownych przypadkach, inicjatyw podejmowanych przez organy partnerskie z państw trzecich lub przez lokalne organizacje mających na celu systematyczne i całościowe eliminowanie podstawowych przyczyn prowadzących do pozbawienia wolności;

12. z zadowoleniem przyjmuje strategię UE na rzecz praw dziecka przyjętą przez Komisję w 2022 r. jako sposób na wzmocnienie pozycji UE jako głównego podmiotu na świecie, zwiększenie zdolności w zakresie ochrony dzieci w delegaturach Unii poprzez wyznaczenie punktów kontaktowych dla młodzieży oraz zapewnienie ochrony i wykonywania praw dziecka za pomocą polityki zewnętrznej UE we wszystkich kontekstach; zwraca się do Komisji o przedstawienie dalszych szczegółowych i aktualnych informacji na temat roli delegatur UE i ich działań w celu poprawy publicznego informowania, zwiększenia skuteczności ich roli i wzmocnienia mandatu, również w miarę możliwości za pomocą narzędzi dyplomacji parlamentarnej (np. oficjalnych misji Parlamentu);

13. przypomina znaczenie wsparcia UE i państw członkowskich na rzecz wzmocnienia regionalnych systemów praw człowieka, w tym poprzez pomoc finansową i międzyregionalną wymianę doświadczeń; głęboko wierzy w rolę, jaką te systemy regionalne muszą odgrywać w rozwiązywaniu sytuacji dzieci pozbawionych wolności oraz w ich uzupełniający charakter w stosunku do systemu praw człowieka ONZ;

14. wzywa Komisję i ESDZ do opracowania kompleksowej polityki likwidowania placówek poprzez wspieranie organów państw trzecich i lokalnych organizacji w opracowywaniu krajowych planów działania zawierających konkretne środki i wyraźny harmonogram służące zmniejszeniu liczby dzieci pozbawionych wolności oraz priorytetowemu traktowaniu rozwiązań nieizolacyjnych i rodzin zastępczych zamiast zatrzymywania; zwraca się do Komisji i ESDZ o gotowość do udzielenia wsparcia organizacjom z państw trzecich i organizacjom lokalnym zaangażowanym w deinstytucjonalizację;

15. przypomina, że w Instrumencie Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy”, Instrumencie Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III), planie działania UE dotyczącym praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024 oraz globalnym wymiarze strategii UE na rzecz praw dziecka na lata 2021–2024 UE zadeklarowała swoje zobowiązanie, że będzie wspierać przechodzenie od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej w ramach swoich działań zewnętrznych; wzywa instytucje Unii do niefinansowania placówek, w tym ich odnawiania, budowy lub remontów, jeśli nie stanowi to części procesu likwidowania tych placówek;

16. podkreśla, że w niektórych krajach kandydujących do UE w dalszym ciągu funkcjonują placówki zamknięte dla osób z niepełnosprawnościami, w tym dla dzieci; ponownie wzywa kraje kandydujące do UE do dalszych postępów w celu zapewnienia poszanowania praw osób z niepełnosprawnościami, w tym dzieci, i zapewnienia godnych warunków życia tym osobom;

17. wzywa do przyjęcia unijnego wykazu państw priorytetowych, który mógłby obejmować m.in. obszary ogarnięte konfliktami, terytoria okupowane, obszary objęte przesiedleniami na dużą skalę lub obszary, na których obecne są zbrojne ugrupowania lub organizacje terrorystyczne, gdzie ESDZ, Komisja i państwa członkowskie powinny zintensyfikować swoje działania wspierające dzieci pozbawione wolności i nawiązać współpracę z władzami lokalnymi z myślą o wprowadzeniu lub usprawnieniu mechanizmów ochrony i konkretnych przepisów mających na celu zagwarantowanie ochrony dzieciom; nalega, aby ten wykaz państw priorytetowych został przygotowany przez ESDZ w ścisłym porozumieniu z zainteresowanymi stronami i Parlamentem oraz był corocznie aktualizowany; wzywa ponadto wiceprzewodniczącą Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa do przedstawiania rocznego publicznego sprawozdania z działań przeprowadzonych w państwach priorytetowych;

18. zdecydowanie potępia przemęt i wykorzystywanie ludzi, w tym dzieci;

19. zachęca ambasady państw członkowskich i delegatury UE do dbania o angażowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego, przywódców społeczności lokalnych i podmiotów wyznaniowych w dyskusje z władzami na temat eliminowania szkodliwych praktyk stosowanych wobec dzieci, takich jak przymusowe małżeństwa lub pozbawianie wolności ze względu na wiarę i religię, w tym również w aktywne przyczynianie się do eliminowania takich praktyk, gdy tylko wystąpią; dostrzega, że w niektórych krajach podstawą pozbawiania wolności są stereotypy natury etnicznej, religijnej i płciowej;

20. przypomina, że niezależnie od warunków, w jakich dzieci są przetrzymywane, z badań wynika, że zatrzymanie ma poważny i negatywny wpływ na zdrowie i rozwój fizyczny, emocjonalny i psychiczny dzieci oraz że szkody takie mogą wystąpić nawet wówczas, gdy czas zatrzymania jest stosunkowo krótki; domaga się przydzielenia odpowiednich zasobów oraz przyjęcia podejścia skoncentrowanego na dziecku i uwzględniającego traumę, wiek i płeć, aby ograniczyć zwiększone ryzyko dla grup szczególnie wrażliwych, w tym dzieci z niepełnosprawnościami oraz dzieci ze społeczności tubylczych, etnicznych i mniejszościowych; podkreśla, że istnienie niepełnosprawności nigdy nie może uzasadniać pozbawienia wolności;

21. wzywa do natychmiastowego zaprzestania dyskryminacji dzieci z niepełnosprawnościami we wszystkich przepisach, strategiach politycznych i praktykach odnoszących się do prawa do wolności osobistej; wzywa delegatury Unii do wspierania organów państw trzecich w uwzględnianiu praw i potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami we wszystkich obszarach prawa i polityki, które są bezpośrednio lub pośrednio związane z zapobieganiem bezprawnemu lub arbitralnemu zatrzymaniu i eliminowaniem go, a także do zapewnienia pełnego i skutecznego udziału dzieci z niepełnosprawnościami we wszystkich procesach decyzyjnych, w tym na wszystkich etapach opracowywania polityki mającej na celu zakończenie pozbawiania wolności dzieci; zachęca do prowadzenia kampanii zwiększających świadomość i programów szkoleniowych, w szczególności skierowanych do decydentów, urzędników, usługodawców i mediów, dotyczących prawa do wolności i bezpieczeństwa osobistego dzieci z niepełnosprawnościami, w tym zwalczania stereotypów, uprzedzeń i szkodliwych praktyk, a także popiera takie kampanie i programy;

22. ponownie wzywa Komisję, ESDZ i państwa członkowskie UE do wspierania organów państw trzecich w zapewnieniu, by wszystkie dzieci mogły korzystać ze swojego prawa do edukacji podstawowej, oraz do podjęcia działań służących zapewnieniu dostępności i przystępności edukacji średniej; w związku z tym nalega, aby dzieci pozbawione wolności zostały odpowiednio uwzględnione; podkreśla, że wszystkie materiały edukacyjne i szkolne muszą być zgodne ze standardami UNESCO w zakresie edukacji; wzywa poza tym Komisję, ESDZ i państwa członkowskie, by wspierały organy państw trzecich w rozwoju i wdrażaniu cyfrowych metod nauczania i uczenia się oraz ułatwiły dostęp do internetu dla wszystkich dzieci;

23. wzywa do intensywniejszych działań uświadamiających na temat treści online z udziałem dzieci, treści, do których dzieci mają dostęp, lub treści tworzonych przez dzieci, a także do większej kontroli nad tymi treściami; zauważa, że zagrożenia wynikające z rozwoju cyfryzacji i braku odpowiedniej kontroli często prowadzą do wyzysku małoletnich, narażają ich na śmierć lub utratę zdrowia, a nawet pozbawiają wolności;
24. podkreśla, że aby zwalczać podstawowe przyczyny pozbawienia dzieci wolności, państwa muszą inwestować znaczne zasoby w zmniejszanie nierówności i pomaganie rodzinom we wzmacnianiu ich pozycji w celu wsparcia rozwoju fizycznego, psychicznego, duchowego, moralnego i społecznego dzieci; wzywa do podjęcia działań na rzecz ochrony socjalnej dla wszystkich dzieci;
25. potępia wszystkie formy karania prowadzące do pozbawienia wolności dzieci ze względu na ich orientację seksualną, tożsamość płciową, poddanie się aborcji lub za odbywane za obopólną zgodą i niestanowiące wyzysku czynności seksualne wśród nastolatków w podobnym wieku, a także pozbawienia wolności wynikającego z nadużyć w ramach kultury honoru; wzywa Komisję i ESDZ do wspierania odpowiednich agencji ONZ i lokalnych podmiotów społeczeństwa obywatelskiego współpracujących z organami państw trzecich w zwalczaniu wszystkich przepisów dyskryminujących nastolatków ze względu na ich orientację seksualną i tożsamość płciową, a także podkreśla, że w miejscach zatrzymania należy zapewnić odpowiednią opiekę i ochronę przed każdą formą dyskryminacji, przemocy i wykorzystywania seksualnego;
26. potępia wszelkie formy karania prowadzące do pozbawienia wolności ze względu na religię, pochodzenie etniczne lub tożsamość plemienną; podkreśla, że prawo do wolności myśli, sumienia i religii obejmuje swobodę wyboru tego, w co można wierzyć lub nie wierzyć, wolność zakładania religii, przystępowania do niej, jej zmiany lub porzucenia lub formułowania, przyjmowania, zmiany lub porzucania przekonań bez żadnych ograniczeń;
27. podkreśla, że kwestię nadmiernej reprezentacji chłopców przebywających w miejscach zatrzymania należy rozwiązać wszelkimi możliwymi sposobami, w tym poprzez propagowanie postępowania w trybie pozasądowym na wszystkich etapach systemu sądownictwa karnego oraz poprzez proporcjonalne stosowanie rozwiązań nieizolacyjnych wobec chłopców i dziewcząt; uważa, że należy pilnie wprowadzić aspekt płci do systemów wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich i rozwiązać kwestię różnic między płciami w dostępie do usług wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich;
28. zauważa, że znaczne zróżnicowanie sytuacji kobiet i mężczyzn mające wpływ na liczbę zatrzymanych dzieci jest również skutkiem szczególnych i czasem bardziej niewidocznych form ucisku i pozbawiania kobiet i dziewcząt praw i wolności, w tym szczególnych form przemocy, takich jak m.in. zabójstwa honorowe i przymusowe małżeństwa; wzywa Komisję do analizy dalszych działań mających na celu rozwiązanie problemu tych szczególnych form przemocy w kontekście śródokresowego przeglądu trzeciego unijnego planu działania w sprawie równości płci, z uwzględnieniem innowacyjnych perspektyw w ramach dialogów politycznych i dotyczących praw człowieka z państwami trzecimi;
29. wzywa UE i państwa członkowskie do wspierania państw trzecich w zapewnianiu właściwym organom, w tym sędziom, specjalistycznych szkoleń na temat praw i potrzeb dzieci;
30. zauważa, że dziewczęta żyjące na ulicy są szczególnie narażone, ponieważ często są aresztowane i zatrzymywane pod zarzutami związanymi z prostytutką, a badania dotyczące aresztowań dziewcząt pokazują, że są one znacznie częściej niż chłopcy aresztowane za przestępstwa związane ze statusem; potępia fakt, że w krajach, w których aborcja jest uznawana za przestępstwo, dziewczętom grozi zatrzymanie za samą decyzję o przerwaniu ciąży; potępia fakt, że podczas pozbawienia wolności dziewczęta są szczególnie narażone na molestowanie seksualne i inne formy przemocy motywowanej płcią;
31. zauważa, że w kilku krajach istnieje większe prawdopodobieństwo aresztowania i zatrzymania młodych osób LGBTIQ+ za przestępstwa związane ze statusem i inne przestępstwa bez użycia przemocy oraz że osoby te są często przetrzymywane w nieodpowiednich ze względu na płeć ośrodkach detencyjnych i są szczególnie narażone na przemoc;
32. podkreśla potrzebę depenalizacji przestępstw związanych ze statusem;
33. wzywa Komisję i ESDZ do zachęcania partnerów z państw trzecich do ratyfikowania Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania oraz do ustanowienia niezależnych i skutecznych krajowych mechanizmów zapobiegawczych dysponujących szczególną wiedzą fachową do przeprowadzania wizyt w miejscach, w których dzieci są lub mogą być pozbawione wolności; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Konwencja o prawach dziecka jest najczęściej ratyfikowaną konwencją dotyczącą praw człowieka, oraz apeluje o jej pilne i powszechne ratyfikowanie przez wszystkie kraje; wzywa wszystkie państwa do ratyfikowania trzeciego Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie procedury składania zawiadomień umożliwiającej dzieciom dochodzenie zadośćuczynienia za naruszenie ich praw;

34. wzywa do zintensyfikowania działań na rzecz dzieci zaginionych bądź uprowadzonych poprzez wymianę informacji na szczeblu regionalnym i międzynarodowym oraz wspólne działania na rzecz powrotu dzieci do ich rodziców lub opiekunów prawnych;

35. przypomina, że polityka publiczna jest skuteczna, jeżeli jest opracowana na podstawie kompletnych, aktualnych i wiarygodnych danych; zachęca UE i jej państwa członkowskie do zaproponowania organom państw trzecich dostosowanej pomocy i wsparcia metodologicznego w zakresie gromadzenia danych, w tym środków technicznych i ram prawnych, w celu ułatwienia wymiany danych między placówkami państwowymi, a także z odpowiednimi podmiotami niepaństwowymi (na przykład organizacjami międzynarodowymi); podkreśla konieczność systematycznego gromadzenia zdezagregowanych danych na potrzeby lepszego zrozumienia sytuacji prowadzących do zatrzymania chłopców i dziewcząt we wszystkich przypadkach pozbawienia wolności dzieci;

36. ubolewa nad faktem, że od czasu przyjęcia w 2017 r. wytycznych UE w sprawie promowania i ochrony praw dziecka ESDZ nie przeprowadziła żadnego przeglądu; uważa, że należy pilnie przeprowadzić ocenę skutków dotyczącą sposobu, w jaki delegatury Unii wdrażają wytyczne w państwach trzecich;

37. wzywa Komisję i ESDZ do systematycznego uwzględniania praw dziecka w dialogu politycznym z krajami partnerskimi, tak jak ma to już miejsce w przypadku negocjacji w sprawie przystąpienia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia;

Dzieci w kontekście sprawowania wymiaru sprawiedliwości

38. wzywa ESDZ i Komisję do zaproponowania we wszystkich programach współpracy w zakresie praworządności i budowania zdolności wymiaru sprawiedliwości specjalnego rozdziału poświęconego wspieraniu organów państw trzecich w ustanawianiu skutecznych systemów wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich, co obejmowałoby stosowanie postępowania w trybie pozasądowym od samego początku i na każdym etapie postępowania karnego, utrzymanie lub podniesienie wieku odpowiedzialności karnej zgodnie z zaleceniem zawartym w światowym badaniu ONZ, depenalizację przestępstw związanych ze statusem, zapewnienie przyjaznych dzieciom informacji i mechanizmów uczestnictwa dzieci oraz rozważenie sposobów skrócenia do minimum czasu trwania zatrzymania, gdy jest ono nieuniknione;

39. apeluje o wzmożenie wysiłków w celu zagwarantowania, że wszystkie zatrzymane dzieci będą mogły korzystać z praw zawartych w Konwencji ONZ o prawach dziecka oraz będą traktowane w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka; wzywa do wprowadzenia zakazu przemocy fizycznej i psychicznej jako środka dyscyplinującego w miejscach zatrzymania;

40. wzywa ESDZ i Komisję do dalszego rozwijania, wraz z partnerami z państw trzecich, programów szkoleniowych dla pracowników wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania z myślą o opracowywaniu przesłuchań i postępowań przyjaznych dzieciom oraz do określenia najlepszych sposobów uzyskiwania opinii dzieci, ponieważ mają one prawo do udziału w podejmowaniu decyzji prowadzących do pozbawienia ich wolności i do odwoływania się od takich decyzji; podkreśla prawo wszystkich dzieci do bezpłatnego dostępu do pomocy prawnej, przedstawicielstwa ustawowego i usług prawnych, w tym dostępu do opieki w zakresie zdrowia psychicznego i wsparcia psychologicznego, ekspertów ds. dzieci i zaufanych prawników, którzy mogą mieć wpływ na doświadczenia dziecka z systemem wymiaru sprawiedliwości i wynik sprawy;

Dzieci i osoby rzeczywiście sprawujące nad nimi pieczę

41. podkreśla, że państwa powinny w możliwie największym stopniu powstrzymać się od zatrzymywania osób rzeczywiście sprawujących pieczę nad bardzo małymi dziećmi, a jeśli jest to niemożliwe, utworzyć w zakładach karnych przyjazne dzieciom „bloki dla rodziców z dziećmi”, wyznaczyć specjalne miejsca do opieki i leczenia w okresie przedporodowym, okołoporodowym i poporodowym, a także dążyć do zwalniania dzieci wraz z rodzicami; przypomina, że należy przedsięwziąć wszelkie środki niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa, godności i rozwoju każdego dziecka przebywającego z rodzicem w zakładzie karnym oraz że należy stale dbać o ochronę przed przemocą, traumą i szkodliwymi sytuacjami;

42. przywołuje zalecenia Europejskiego Komitetu do spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu w sprawie ułatwienia stosowania środków alternatywnych dla zatrzymania w odniesieniu do dziewcząt będących w ciąży i młodych matek z myślą o uniknięciu sytuacji, w której dzieci nie żyją na wolności;

43. podkreśla, że organy powinny uwzględniać ocenę najlepszego interesu dziecka we wszystkich procesach decyzyjnych, w przypadku których zatrzymanie rodzica może skutkować pozbawieniem dziecka wolności, co obejmuje decyzje podejmowane na etapie postępowania przygotowawczego, decyzje skazujące i wszelkiego rodzaju decyzje dotyczące tego, czy i jak długo dziecko ma mieszkać w zakładzie karnym z osobą rzeczywiście sprawującą nad nim pieczę;

44. wzywa kraje partnerskie do przyjęcia przepisów ustawowych i wykonawczych, które zapewnią wsparcie i priorytetowe traktowanie rozwiązań nieizolacyjnych dla rodziców dzieci pozostających na utrzymaniu w stosunku do rozwiązań izolacyjnych, a także do propagowania sądowej oceny każdego pojedynczego przypadku na podstawie kryteriów konieczności, proporcjonalności i zasadności przy podejmowaniu decyzji o zatrzymaniu na etapie postępowania przygotowawczego i skazujących decyzji o zatrzymaniu;

45. wzywa Komisję i ESDZ do wspierania krajów partnerskich w kształtowaniu programów resocjalizacji dla osób rzeczywiście sprawujących pieczę nad dzieckiem realizowanych w zakładach karnych, które powinny obejmować mechanizmy ochrony dziecka przed stygmatyzacją, oraz do zachęcania do nawiązywania współpracy i koordynacji między odpowiednimi instytucjami publicznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w celu reintegracji dzieci w społeczeństwie po opuszczeniu przez nie ośrodków detencyjnych;

Migrujące dzieci

46. przypomina, że dzieci-migrantów co do zasady nie powinno się zatrzymywać, ale powinni oni zostać zakwaterowani w pomieszczeniach specjalnie przewidzianych dla małoletnich, w tym w stosownych przypadkach w miejscach nieodizolowanych, w środowisku społeczności lokalnej; podkreśla, że państwa powinny wprowadzić odpowiednie zabezpieczenia w celu ochrony wszystkich dzieci migrujących, które przebywają na ich terytorium, w tym przez przyjęcie środków zapewniających dzieciom bezpieczne i odpowiednie zakwaterowanie, oraz niezbędne usługi wsparcia w celu zabezpieczenia ich najlepszych interesów i dobrostanu;

47. wyraża zaniepokojenie rosnącą liczbą krajów, które przetrzymują migrantów, osoby ubiegające się o azyl i uchodźców, w tym dzieci, w różnych tymczasowych lub stałych miejscach, takich jak więzienia lub inne obiekty przeznaczone do celów egzekwowania prawa, lub w innych miejscach tymczasowych lub stałych, których nie można opuścić lub które można opuścić tylko w określonych terminach pod pewnymi warunkami i gdzie nie są spełnione minimalne normy bezpieczeństwa i higieny; podkreśla, że warunki przyjmowania muszą być dostosowane do specyficznej sytuacji małoletnich i ich szczególnych potrzeb w zakresie przyjmowania, co dotyczy zarówno małoletnich bez opieki, jak i pozostających z rodzinami, przy czym trzeba uwzględnić ich bezpieczeństwo, w tym bezpieczeństwo od przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć oraz opiekę materialną i emocjonalną, a także że warunki te muszą sprzyjać ogólnemu rozwojowi dzieci;

48. ubolewa nad przypadkami rozdzielania dzieci od rodziców i opiekunów prawnych lub umieszczenia dzieci w ośrodkach oddalonych od rodziców i opiekunów, co jedynie pogłębia traumę związaną z migracją, zwiększa poczucie zagrożenia i niepewności oraz ma negatywny wpływ na rozwój odseparowanych dzieci; podkreśla, że rozdzielanie rodzin lub zatrzymywanie imigrantów nigdy nie leży w najlepszym interesie dziecka; podkreśla, że zatrzymywanie rodzin i dzieci, niezależnie od tego, czy są one pod opieką czy bez opieki, rozdzielone lub zatrzymane razem z rodziną, nigdy nie leży w ich najlepszym interesie i zawsze stanowi naruszenie praw dziecka;

49. uważa, że dzieciom bez opieki należy zapewnić opiekę zastępczą i zakwaterowanie zgodnie z wytycznymi ONZ w sprawie zastępczej opieki dla dzieci oraz że państwa powinny zapewnić dzieciom-uchodźcom dostęp do procedur azylowych oraz odpowiednią ochronę i pomoc humanitarną, w tym łączenie rodzin, edukację i opiekę zdrowotną;

50. uważa, że należy znaleźć bezpieczne i legalne sposoby oraz rozwiązania nieizolacyjne i oparte na systemie opieki społecznościowej, aby położyć kres przetrzymywaniu dzieci migrujących i ich rodzin; uważa, że kwestia tego, czy dziecko jest pozbawione wolności czy nie, nie zależy od nazwy ani klasyfikacji przypisanej przez państwo placówce zatrzymania, ale od tego, czy rzeczywisty charakter i surowość nałożonych ograniczeń są równoznaczne z pozbawieniem wolności; apeluje o przyjęcie procedur identyfikacji i kierowania migrantów uwzględniających potrzeby dzieci; wzywa w tym kontekście państwa członkowskie UE do dawania przykładu i wspierania państw tranzytowych i przyjmujących w zaprzestaniu tej praktyki;

51. podkreśla, że rodzin z dziećmi nie można wydalac do krajów, w których istnieje wysokie ryzyko przymusowych małżeństw;

52. podkreśla, że zatrzymywanie lub kryminalizowanie małoletnich w związku z imigracją nigdy nie leży w najlepszym interesie dziecka; przypomina o obowiązku państwa do ochrony i poszanowania praw i najlepszego interesu dziecka przez cały czas, niezależnie od jego statusu migracyjnego lub statusu jego rodziców, poprzez zapewnienie dostępności szeregu wykonalnych rozwiązań alternatywnych dla zatrzymania w kontekście nieizolacyjnym, preferowanie społecznościowych systemów opieki, które gwarantują dostęp do edukacji i opieki zdrowotnej oraz poszanowanie prawa dzieci do życia rodzinnego i jedności rodziny, a także poprzez działania na rzecz ograniczenia, a ostatecznie zakończenia praktyki zatrzymywania dzieci w kontekście migracji międzynarodowej;

53. z niepokojem zwraca uwagę na przypadki, w których dzieci migrujące są traktowane jak dorośli migranci i pozbawiane wolności z powodu braku rejestracji urodzenia i niezdolności do określenia ich wieku; wzywa kraje partnerskie do zapewnienia szybkiej, przyjaznej dzieciom i uwzględniającej aspekt płci kompleksowej oceny rozwoju dziecka przeprowadzanej przez pediatrów specjalistów i innych specjalistów lekarzy, od których decyzji powinna istnieć możliwość odwołania się i otrzymania pełnych gwarancji prawnych;

Dzieci dotknięte konfliktem

54. zauważa, że w 2022 r. więcej niż jedno na sześćoro dzieci żyło w strefie konfliktu; przypomina, że dzieci zatrzymane w kontekście okupacji lub konfliktu zbrojnego muszą być traktowane przede wszystkim jako ofiary i nigdy nie mogą być zatrzymywane ani karane wyłącznie za przynależność do sił lub ugrupowań zbrojnych; podkreśla konieczność opracowania odpowiedniej opieki psychiatrycznej i psychospołecznej oraz edukacji, aby umożliwić dzieciom reintegrację w społecznościach i znalezienie swojego miejsca w społeczeństwie po zakończeniu konfliktu, jako sposobu zapobiegania przenoszeniu przemocy na następne pokolenie i przerywania tego procesu oraz unikania niweczenia starań na rzecz budowania pokoju; zwraca uwagę na potrzebę propagowania równego dostępu do pomocy w reintegracji i resocjalizacji chłopców i dziewcząt, którzy wcześniej byli związani z siłami zbrojnymi i ugrupowaniami zbrojnymi, oraz zapewnienia ich łączenia z rodzinami; podkreśla, że należy pociągnąć do odpowiedzialności osoby i organizacje odpowiedzialne za pozbawianie dzieci wolności i podstawowych praw;

55. podkreśla, jak ważne jest potępienie ugrupowań zbrojnych i organizacji terrorystycznych, które wykorzystują dzieci do realizacji swoich celów;

56. z zadowoleniem przyjmuje nowy zbiór wspólnych priorytetów UE-ONZ na lata 2022–2027 oraz wspólne zobowiązanie do uwzględniania dzieci dotkniętych konfliktami zbrojnymi jako priorytetów przekrojowych; podkreśla potrzebę stworzenia ścieżek reintegracji i zadośćuczynienia z myślą o dzieciach, których prawa zostały naruszone, oraz że agenda ONZ w sprawie dzieci w konfliktach zbrojnych musi zostać włączona do wszystkich działań zewnętrznych UE;

57. wzywa Komisję i wiceprzewodniczącego / wysokiego przedstawiciela do zintensyfikowania starań na rzecz zapobiegania poważnym naruszeniom praw dzieci pozbawionych wolności w konfliktach zbrojnych, w tym brutalnemu uciskowi, przymusowej deportacji, odseparowaniu od rodziny i adopcji, i do położenia kresu takim naruszeniom, gdyż stanowią one zbrodnie przeciwko ludzkości i kryją w sobie ryzyko ludobójstwa; podkreśla, jak ważne jest realizowanie agendy w sprawie dzieci w konfliktach zbrojnych w ramach działań zewnętrznych UE oraz polityki przeciwdziałania terroryzmowi i polityki bezpieczeństwa, skupienie się w szczególności na terytoriach i krajach, gdzie działają ugrupowania zbrojne i organizacje terrorystyczne, a także uwzględnianie tej agendy w operacjach prowadzonych w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony oraz podczas reformy sektora bezpieczeństwa i podczas mediacji; wzywa UE, państwa członkowskie i społeczność międzynarodową do podjęcia pilnych działań w celu ułatwienia powrotu przymusowo deportowanych, odseparowanych od rodzin i adoptowanych dzieci do ich opiekunów prawnych lub kraju pochodzenia;

58. wzywa UE i jej państwa członkowskie do podjęcia wszelkich niezbędnych kroków, zgodnie z Konwencją ONZ w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa, aby położyć kres tym okrucieństwom i pociągnąć do odpowiedzialności winnych tych zbrodni, w tym za pośrednictwem międzynarodowych mechanizmów pociągania do odpowiedzialności;

59. odnotowuje ustalenia zawarte w najnowszym sprawozdaniu sekretarza generalnego ONZ na temat dzieci w konfliktach zbrojnych, które ukazuje, jak w wielu krajach zatrzymywanie dzieci jest w dalszym ciągu wykorzystywane jako broń polityczna; z zadowoleniem przyjmuje umieszczenie rosyjskich sił zbrojnych na corocznej liście stron konfliktów, które dopuściły się poważnych naruszeń praw dziecka;

60. nalega, aby osoby odpowiedzialne za poważne naruszenia praw człowieka, w tym zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości, zostały pociągnięte do odpowiedzialności; z zadowoleniem przyjmuje globalny system sankcji UE za naruszenia praw człowieka (unijna ustawa Magnickiego) i apeluje o rozszerzenie wykazu sankcji UE w tym zakresie, w szczególności o wszystkie podmioty i osoby wskazane jako odpowiedzialne za przygotowanie i organizację przymusowych deportacji i przymusowych adopcji dzieci;

61. podkreśla, że dzieci związane z grupami określonymi jako terroryści lub brutalni ekstremiści są ofiarami, a nie sprawcami; przypomina, że państwa ponoszą odpowiedzialność za dzieci będące ich obywatelami zatrzymane za granicą; wzywa zainteresowane państwa członkowskie UE do zapewnienia ochrony i powrotu dzieci, które są ich obywatelami i które są więzione lub zatrzymane w państwach trzecich; ubolewa, że zgodnie ze światowym badaniem ONZ niektóre siły i grupy zbrojne przetrzymują dzieci w ramach kary lub jako zakładników;

62. wzywa kraje europejskie do opracowania programów reintegracji dla dzieci obywateli UE urodzonych w obozach dla bojowników lub więźniów;

63. uważa, że państwa powinny wyraźnie wyłączyć dzieci z przepisów krajowych dotyczących przeciwdziałania terroryzmowi i bezpieczeństwa oraz zapewnić, aby dziećmi podejrzanymi o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu narodowemu zajmowano się wyłącznie w ramach systemów wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich;

64. potępia przerażające działania wywiadów i sił bezpieczeństwa, w tym zatrzymywanie dzieci, a także tortury, gwałty i inną przemoc seksualną wobec protestujących dzieci pozbawionych wolności, mające na celu ich ukaranie i upokorzenie oraz stłumienie ich zaangażowania w ogólnokrajowe protesty;

o
o o

65. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.